

۴۲۸۶۱۸۶

به نام او که همه‌تی از اوست

جایگاه طراحی فضا در تعاملات اجتماعی

محسن خدائی تبار

www.ketab.ir

انتشارات آریا دانش

نوبت اول - اردیبهشت ۱۴۰۱

سرشناسه	:	خدائی تبار، محسن، ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور	:	جایگاه طراحی فضا در تعاملات اجتماعی/محسن خدائی تبار.
مشخصات نشر	:	تهران: آریا دانش، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۹ ص: مصور(بخشی رنگی).
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۷۶۶۲-۷۴-۰
وضعیت فهرست نویسی	:	قیفا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۰۲-۱۰۳.
موضوع	:	فضا در معماری Space (Architecture) معماری -- طراحی Architectural design
رده بندی کنگره	:	۲۷۴۵NA
رده بندی دیویی	:	۱/۷۲۰
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۸۰۴۷۸۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	قیفا

هر گونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتب بدون اجازه پدید آورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است. موارد تخلف را به دفتر مرکزی "انتشارات آریا دانش" گزارش فرمایید.

عنوان: جایگاه طراحی فضا در تعاملات اجتماعی

مؤلف: محسن خدائی تبار

صفحه آرا: مهدی رادمهر

ناشر: آریا دانش

شمارگان: ۱۰۰ نسخه + نوبت: اول ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۶۲-۷۴-۰

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان آزادی، خیابان بهزاد، پلاک ۳۲ واحد ۱۴ تلفن

۸۸۵۶۲۲۷۳

www.ariyadanesh.ir

فهرست مطالب

۱.....	مفهوم فضا.....
۵.....	مفهوم فضا معماری.....
۸.....	فرم و عناصر تشکیل دهنده مفهوم فضا.....
۸.....	نقطه.....
۹.....	خط.....
۱۲.....	سطح در مفهوم فضا.....
۱۳.....	وزن و استحکام بصری.....
۱۵.....	حجم در مفهوم فضا.....
۱۷.....	شکل.....
۱۹.....	دایره و اشکال منحنی در مفهوم فضا.....
۲۱.....	مثلث.....
۲۳.....	مربع و مستطیل.....
۲۵.....	رنگ.....
۲۹.....	بافت.....
۳۴.....	نور.....
۴۱.....	تعاریف، مفهوم و درک فضا معماری در طول تاریخ.....
۴۲.....	۱. معرفی شکل بنا با طراحی فضا.....
۴۳.....	۲. کمک گرفتن از عناصر بصری در طراحی فضا.....
۴۶.....	۳. چه عوامل مهمی باعث حس های متفاوت در یک فضا می شوند؟.....
۴۸.....	۴. فضا به مثابه کلید فهم معماری.....
۴۹.....	۵. عقیده برونو زوی از تاریخ معماری.....

۶. کدام فضا را می توان فضای معماری دانست و مرز بین هر کدام چیست؟ ۵۱
۷. تعریف تجربه فضایی در معماری ۵۵
۸. کدام معماری برای انسان جذاب است؟ ۵۷
- بازی و طراحی فضا برای کودکان ۷۵
- فضاهای نیمه خصوصی - نیمه عمومی ۷۷
- فضای باز ۷۷
- عناصر تشکیل دهنده فضای باز ۷۸
- فضای بسته ۷۸
- عناصر تشکیل دهنده فضای بسته ۷۹
- وحدت بیرون و درون ۸۰
- مفهوم فضا از نظر اندیشمندان ۸۱
- لوکریئوس ۸۳
- جیوردانو برونو ۸۴
- واتسوجی تنسورو ۸۵
- دکارت ۸۶
- لایبنیتز ۸۷
- هایدگر ۸۸
- سیالیت فضا ۸۹
- نظر اندیشمندان در مورد فضا ۹۰
- جامعه پذیری ۹۱
- تعاملات اجتماعی و فرایند اجتماع پذیر ۹۲
- فضاهای عمومی ۹۶

مقدمه :

فضا، عنصری است که از دیرباز در محوریت رشته معماری قرار داشته است. اگرچه در دوره‌های مختلفی از تاریخ معماری برحسب مسائل پیش روی انسان و توسعه فکری وی، مؤلفه‌های گوناگونی نظیر کارکرد، فرم، اقتصاد، تکنولوژی، زیبایی‌شناسی و... خودنمایی بسیار داشته‌اند، اما فضا به عنوان اصل محوری معماری کماکان به حیات خود ادامه داده است. این در حالی است که بسیاری از دانشجویان معماری، در سال‌های اولیه‌ی تحصیل خود چنین تصور می‌نمایند که ایده پردازی به طور اخص بر تولید حجم تمرکز دارد و تولید حجم را معادل خلق اثر معماری می‌دانند. همچنین با کسب تجربه بیشتر دانشجویان معماری با مسئله‌ای جدی دیگری نیز روبرو می‌شوند. برای آنان جای سوال خواهد بود که چرا بعضی از فضاها که توسط خود مردم بدون حضور معماران طراحی و سازماندهی شده است، احساسی از خوشایندی و طیب خاطر را برای کاربر آن فضا پدید می‌آورند. در صورتی که کم نیستند بناهای معمارساختی که چنین حسی در آنان هویدا نمی‌گردد. تا جایی که حتی بناهای معماری با احجام شاخصی هم به چشم می‌خورند که تجربه دل‌انگیزی برای کاربران در آن رقم نمی‌خورد. مراد از تجربه در اینجا، تجربه فضایی و حال و هوای آن است؛ و از آنجایی که تجربه

فضایی بر مبنای ادراک و ذخیره دانشی انسان‌ها شکل می‌گیرد، فضا می‌بایست توانایی تحریک احساس و قوه شناختی انسان را داشته باشد و زمینه مناسبی برای درگیر و فعال نمودن افراد در فضا پدید آورد.

به عبارتی تولید فضا بر پایه ادراک و احساس افراد بنا شده و نه تنها از فردی بر فرد دیگر کاملاً متفاوت است، بلکه تابعی از زمان نیز می‌باشد. پوسته تولید شده نیز همچون آستانه یا مرزی است که چگونگی رابطه میان فضایی درون و برون را تعریف می‌نماید و در ادراک انسان از فضا نقش مهمی ایفا می‌نماید. کاربران فضا با تکیه بر ذخیره دانشی خویش که بر پایه عوامل مختلف تاریخی، جنسیتی شکل یافته است، فضا را ادراک کرده و آن را در طول زمان شخصی‌سازی می‌نمایند؛ که این عمل در بسیاری از مواقع با آنچه طراحان اولیه برای بنا پنداشته‌اند، به کلی تفاوت دارد و چهره و چه بسا کاربرد فضا و در نهایت شخصیت فضا را به کلی دگرگون می‌سازد. در این راستا به ندرت به چشم می‌خورند معمارانی که کاربران فضا را در طول زمان‌های آتی مورد تحلیل و پیش‌بینی قرار داده و به تدابیری برای فعال نمودن آنان در فضا و افزایش حوزه اثر آنان در فضا بیندیشند.